

НАРОДНА СКУПШТИНА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ О РАДУ СРПСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ЗА ВРЕМЕ СКУПШТИНСКОГ РАДА

ПРЕТПЛАТУ ПРИМА

КРАЉЕВСКО-СРПСКА ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА

ЦЕНА ЈЕ ЛИСТУ:

за Србију . . . . . 6 дин. месечно
од једнога броја . . . . . 0.40 дин.
за стране земље поштанског савеза 15 дин. месечно

УРЕЂУЈУ СКУПШТИНСКИ СЕКРЕТАРИ:

Ранко Петровић, Доброслав Ружић, Љуб. П. Ђирић.

Број 87

ЧЕТВРТАК 7 МАРТА 1891

Година I

70 САСТАНАК

19 фебруара 1891 год. у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПОТПРЕДСЕДНИК

Димитрије Катић

СЕКРЕТАР

Ранко Петровић

(наставак)

Потпредседник — Прима се к знању.

Изволте чути једно питање на министра унутрашњих дела.

Секретар чита:

Питање

на

Г. министра унутрашњих дела.

Бања тако звана «Смрдан-Бања» у Ковиљачи у срезу јадранском округу подринском, са санитетског и физикуског погледа, и помагања у досадањим излечивим болестима болнима, који је год посетио доказано је и доказивано, да је та бања скоро све бање у крајевима Србији, па чак и у страним земљама, својом природном излечивошћу надмашила, и ако није ни у чему као што треба оправљена.

Поред тога зграда државна где станују болесници и где постоји канцеларија, тако је слаба да је већ наклоњена паду.

Да би се та бања, и државна зграда довела у ред као што треба, и са тим још већу иницијативу на све стране имала, потребно је да се у истој бањи и згради, изврши комисиони преглед, којим да се обележи тачно, шта јој јоште фали, па то да се још пре наступајуће сезоне бањске одмах справи.

За то част ми је запитати г. министра унутрашњих дела да ми изволи одговорити на ово:

1. Је ли њему шта о неисправности те бање и државне зграде познато?
2. Је ли наређивао да се исти комисијоно прегледа, па ако ни једно ни друго није чинио ни сазнао, онда зашто није?
3. Оће ли поради на томе да се та бања и државна зграда справи, онако како сам њезин природни положај запојева, као и да ли ће то и једно и друго у траженом времену, а то је у почетку овог пролећа, моћи да изврши?

18 фебруара 1891 год.

Београд.

НАРОДНИ ПОСЛАНИК

Љубинко Милинковић.

Потпредседник — Ово питање упућује се надлежном министру да на њега одговори.

Част ми је известити Народну Скупштину да сам дао 3 дана одсуства г. Ник. Протићу нар. посланику.

Сад прелазимо на дневни ред. На дневном је реду извештај одбора за оцену захтева, да се извесни посланици могу узети на одговор. Изволте чути г. известиоца.

Известилац В. Манојловић прочита извештај о Љубинку Милинковићу (ст. 786 у 69 саст).

Потпредседник — Тражи ли когод реч да говори о овом предмету? (Не тражи).

Усваја ли Скупштина одборско мишљење? (Усваја).

Известилац прочита даље извештај одбора о Драгиши Станојевићу (ст. 787 у 69 саст.).

Код овог предмета има 2 одвојена мишљења: Ј. Авакумовића и одвојено мишљење Живка Малопарца.

Јов. Авакумовић — Само једну малу примедбу. Јуче је известилац прочитао случајно између осталих имена одборника и име Ст. Рибарца, те по томе изгледа да је и он био у седници и да је дао мишљење по овом предмету. Пошто је он болестан, то није ни био ту, за то вас молим, да се то забележи да није био. (Известилац: добро).

Алимпције Васиљевић — Пре неколико дана Народна је Скупштина донела једну одлуку, по којој није одобрила да се народни посланици потржу на суд за кривце, које им власти приписују да су учинили путем штампе. Тим је Скупштина хтела да заштити слободу јавне речи. Ја не знам зашто би Скупштина одступила од тога свога правца и не знам зашто би она после неколико дана донела друшћу одлуку у којој би се огледало, ако ништа друго, а оно то, да је недоследна. Може ми се рећи, Народна Скупштина пре није дозвољавала да се посланици потржу на суд за ситне штампарске кривце, које се зову иступ, а овде власти окривљују једног посланика за кривицу за тако звани злочин и Скупштина не може заклонити посланике од такве кривце. То је истина и ја мислим да Скупштини није Устав дао право да заштићује свога посланика, па ма шта он учинио. Скупштина је само контрола, да власт не може потрзати посланика за ситне кривце или што је горе, да му не може стварати кривце за дела, која није учинио. Али овде ствар добива друшћуји карактер, по томе што је та кривица, тај злочин, који власт налази, у једном предлогу посланичком. Посланик је спремио један предлог за Народну Скупштину, а сваки је посланик слободан, да поднесе предлог како мисли, да треба да га поднесе. Може Скупштина наћи да тај предлог, био он писмен или усмен, не само не користи земљи, као што посланик мисли, него може наћи да он штети земљи, али за то не може га давати суду. Истина ово је предлог штампан пре, него што је поднесен Скупштини; али, господо, и влада своје предлоге

подноси штампане Скупштини. Нигде нема забрањено да посланик не сме подносити свој штампан предлог, а он би, по својој ваљаности, којом је тај предлог спремљен за Скупштину, и био поднесен, да није претходно власт узаптила тај предлог. Дакле само због тога, што је то предлог за Нар. Скупштину не може се посланик потрзати на суд, јер нема нигде обележено, шта посланик сме, а шта не сме износити пред Скупштину. Устав је дао права посланику да може своје мишљење отворено казати пред Нар. Скупштином, па сад може то мишљење бити и погрешно, може бити и будаласто, али тек није му забрањено да своје мишљење отворено изказује. Ја се чудим како је одбор могао изнети такво мишљење, да се један посланик за такав један предлог може дати суду. Посланику је слободно да подноси са свим слободно предлоге своје и ја мислим, да ће Скупштина заштитити не посланика него слободу јавне речи и слободу кретања народног посланика.

Драгиша Станојевић — (У подужем своме говору објашњавао је смисао појединих тачака свога писма).

Кад је дошао на излагање својих мисли о уставној монархији, о којој је било такође помена у његовоме писму.

Председник министарста Ник. П. Пашић — Господо! Пошто овде Скупштина расправља питање о томе: да ли да се посланик г. Драгиша Станојевић може издати суду или не, а међутим он се упустио у расправу и одбрану, којој би могло бити места пред судом, а не пред законодавним телом, најпосле што се он овом приликом упустио и у препирање таквих ствари, о којима не може и не треба да буде речи у јавним седницама, — ја бих молио Председништво, да претвори ову седницу у тајну те да се у њој претрес продужи.

Потпредседник — Седницу ову претварам у тајну, и молим господо из публице, да се из дворане удале.

После тајне седнице

Потпредседник — Молим вас, господо, приступимо гласању. Као што вам је познато има три мишљења. Прво је мишљење одборске већине, по коме се г. Драгиша може узети на одговор. Ја ћу прво ставити то мишљење на гласање. Дакле, ко је за то, да се усвоји мишљење одборске већине нека седи, ко је против нека устане? (Већина седи). — Објављујем да је већина седела, и према томе је усвојено мишљење одборске већине, по коме се може г. Драгиша Станојевић узети на одговор.

Дајем 10 минута одмора, и за то време молим да одсеци изберу по једнога члана у одбор за проучавање закона о аграрном дугу у новим крајевима Србије.

После одмора

Потпредседник — Продужава се седница. Изволте чути резултат избора за закон о аграрном дугу.

Секретар Ст. Вукчевић чита: Изабрани су: Јован Николић, Тод. Радовановић, Ранко Петровић, Младен Живковић, Богосав Поповић, Стеван Нешић, Лаз. Лазаревић.

Потпредседник — Именована господа нека дођу да раде у 4 часа по подне.

Изволте чути два указа Краљевских Намесника.

Секретар Љ. Јоксимовић чита:

У ИМЕ

ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА

А Л Е К С А Н Д Р А I

по милости божјој и вољи народној

Краља Србије

МИ КРАЉЕВСКИ НАМЕСНИЦИ

На предлог Нашег министра народне привреде, а по саслушању Нашег министарског Савета решили смо и решавамо:

Овлашћује се Наш министар народне привреде, да Народној Скупштини, сазваној у први сазив прве периоде скупштинске може поднети на решење „пројект закона о изменама и допунама у закону о народној банци од 6 Јануара 1883 и од 23 Септембра 1885 године“.

Наш министар народне привреде нека изврши овај указ
18 фебруара 1891 год.

Београд.

Јов. Ристић с. р.
К. С. Протић с. р.
Ј. Вели-Марковић с. р.

Министар
народне привреде
К. С. Таушановић.

Исти гласи:

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА

о изменама и допунама у закону о народној банци
од 6 ЈАНУАРА 1883 и од 23 СЕПТЕМБРА 1885

1

Чл. 2. гласи:

„Станиште је Српске Народне Банке у Београду.

„Ван Београда може сна по Србији отворати своје филијале или агенције, по предходном одобрењу владе краљевске. Но најдаље у року од године дана од кад радњу своју отпочне дужна ће бити да у вароши Нишу свој филијал или агенцију отвори.“

— Код овога члана да се изостави последња тачка другог става која гласи:

„Но најдаље у року од године дана од кад радњу своју отпочне, дужна ће бити да у вароши Нишу свој филијал или агенцију отвори.“

2

Чл. 6 гласи:

Краљ. Срп. прив. Народна Банка радиће послове:

1. Есконтовање и куповање меница, вараната од српских производа, разних трговинских вредности, упутница српске државне благајне (bons du trésor) и државних купона под условима, који ће се статутима одредити:

2. Куповање и продавање злата и сребра;

3. Давање зајмова на залогу злата и сребра као и на залогу српских државних облигација, ма које врсте (облигација, лоза, бонова и т. д.) као и облигације за које српска држава јемчи;

4. Примање новца и других вредности просто на чување;

5. Примање новца и других вредности на текући рачун, и с тим у свези издавање упутница или чекова;

6. Посредовање при остварењу зајмова за рачун државе, округа, срезова, општина, као и индустријских и трговачких предузећа земаљских;

7. Наплаћивање и исплаћивање за рачун приватних лица, завода, корпорација, цркава, општина, еснафа и т. д.)

Осим ових послова, Банка може вршити дужност државног благајника, по условима које са владом закључи,

— Код овог чл. 6 да се учине измене у овим тачкама:
1, тачка место речи којом се започиње: „есконтовање и куповање“ да се започне речима:

Есконтовање и реесконтовање и куповање и продавање
3. тачка да гласи овако:

Давање зајмова на залогу;

а) злата и сребра;

б) српских државних облигација ма које врсте (облигација, лоза, бонова и т. д.) као и облигација за које српска држава јемчи;

в) облигација општина већих вароши у Србији, које на основу законског одобрења издаду или саме општине, или ко

другим местом њих, ако су те облигације обезбеђене општинским добрима, приходима, прирезом или другим стварним вредностима и под условима, који се статутима ближе одреде;

4. тачка да буде овака:

Давање зајмова новчаним заводима по текућем рачуну, на основу залогe у њиховим портфељским меницама;

5. тачка да буде досадашња 4.;

6. тачка да буде досадашња 5.;

7. тачка (нова) да гласи овако:

Исплаћивање ефеката, на залогу којих Банка даје зајмове, као и купона њихових, ако им је прошао рок за исплату;

8. тачка да буде досадашња 7.;

9. тачка (нова) гласи овако:

Куповање и продавање злата и сребра, хартије од вредности и других трговинских вредности за туђ рачун (банкарско-комисиони послови);

10. тачка да буде досадашња 6.;

3.

Члан 9. гласи:

„Банкноте кр. срп. прив. Народне Банке гласиће на суме од 10, 50, 100, 500 и 1000 динара.

Управа Народне Банке по предходном одобрењу Министра Народне Привреде, одређиваће које ће се врсте банкнота штампати и у течај пуштати“.

— Код овога члана да се први одељек замени са ова два одељка.

„Банкноте Народне Банке могу гласити на злато или на сребро.

Банкноте на злато могу гласити на суме од 50, 100, и 1000 динара; а банкноте на сребро могу гласити на суме од 10, 50 и 100 динара“.

4.

Члан 10. гласи:

„Народна Банка дужна је да сваку своју банкноту од 10 динара размени у сребро, а оне од 50, 100, 500 и 1000 динара у злато по пуној номиналној вредности и без икаква одбитка чим се њезиној каси поднесе и таква размена затражи.

На свакој банкноти треба да је исказана ова обавеза банчина.

Но Министар Народне Привреде може овластити управу Народне Банке, да исплату својих банкнота (које гласе на злато) може вршити и у сребру до извесног процента“.

— Код овога 10. члана први одељак гласи овако:

Народна Банка дужна је да исплати сваку своју банкноту и то златом ону, која гласи на злато, а сребром ону, која гласи на сребро, по пуној номиналној вредности и без икаква одбитка, чим се њезиној главној каси поднесе и исплата затражи.

5.

Чл. 11. гласи:

„Банкноте, које се у течај пуне, треба да су осигуране златом односно сребром и другим вредностима трговачким и финансијским, које се лако и сигурно могу претворити у злато односно сребро, а на име: меницама есконтванним са роком који не прелази 92 дана и са најмање два сигурна потписа; меницама на стране пијаци (девизе); ескапницама (варантима) с кратким роковима; државним боновима (bons du trésor); купонима државних и других јавних зајмова, којима рок исплате није дужи од 92 дана; обвезницама државним примљеним у залогу по вредности, која не прелази 75%, њихове пијачне цене.

Банка неће моћи никад пустити у течај више банкнота него два и по пута колико злата односно сребра у касама својим има. При томе злато може бити замењено сребром највише за четвртину“.

Код овога члана 11. у почетку првога одељка да се речи „треба да су“ замене речма:

„морају бити“.

Даље код истога члана, при крају првога одељка, да се речи: „обвезницама државним примљеним у залогу“ замене речма:

„обвезницама државним и општинским, примљени по чл. 6. у залогу“.

6.

После члана 11. да се дода:

Чл. 11. а.

Народна Банка има право да у течај пуштене банкноте новуче из течаја и да их замени другима, које морају бити од исте вредности.

Ради овога Банка мора издати позив и у позиву опшати банкноту која се из течаја повлачи. Позив се мора штампати у званичним новинама три пута, тако да од једног до другог пута прође најмање педесет, а не више од сто дана. Кад од дана последњег изласка позива у новинама прође пет година, Банка после није дужна примити ни једну такву банкноту.

7.

Члан 13. који гласи:

„Фалсификовање банкнота кр. срп. прив. Народне Банке, њених акција и обавезница, њихових купона, казниће се као фалсификовање државних артија од вредности“.

да се замени овако:

Фалсификовање (лажно прављење, подражавање, преиначавање) банкнота Народне Банке, њених акција, као и купона и талона, казниће се по прописима казног законика, који вреде за кривице због прављења лажних новаца. А фалсификовање свију осталих исправа банчних, казниће се по прописима казног законика, који вреде за кривице због фалсификовања јавних исправа.

8.

Члан 15. гласи:

„Гувернер мора бити српски поданик, који је као такав најмање 7 година у Србији провео. Управни одбор бира три кандидата за гувернера и предлаже преко Министра Краљу на избор и потврду, као што се Краљевским указом и поставља и разрешава.

Плату гувернеру одређује одбор.

Ако се за гувернера избере државни званичник, он држава сва права чиновника, и године службе проведене у у Банци, рачунају му се као године проведене у служби државној.

Делокруг и дужности гувернера одредиће се изближе банчиним статутима“.

— Код овога члана 15. да се у трећем одељку речи „званичник“ замени речма:

„чиновник у служби“

9.

После чл. 17. да се додаду ови нови чланови:

Чл. 17. а.

За Народну Банку не вреде ограничења, која су у грађанском законнику за уговоре о зајму прописана.

И без изреченог уговора, Банка има право, да од својих дужника, који јој ма какав дуг на време не плате, тражи поред интереса и интерес на интерес после свака три месеца до наплате.

Чл. 17. б.

За све спорове, било банчине против других, било других против Банке, надлежан је трговачки суд у Београду.

Тако је исто овај суд надлежан и за забране и обуставе, које би Банка тражила против својих дужника из кога било места у Србији.

Обезбеда, коју Банка тражи, има се дати како за главни дуг и интерес, тако и за трошкове, који по закону на спорни предмет свега долазе рачунећи и оправдање обезбеде.

Извршна власт дужна је најскорије слати Банци у овереном препису списак пописних ствари у забрану или обуставу, а попис и процену дужна је вршити по прописима закона о стечајном поступку.

Банка има право да тражи продају пописних у забрану или обуставу ствари дужникових и пре извршне пресуде против дужника.

Чл. 17. в.

Пресуде против дужника банчних морају се најскорије извршивати.

Продаја, било покретног било непокретног имања банчног дужника огласи ће се три пут у званичним новинама, тако, да од последњег огласа до дана продаје, не буде мање од десет дана.

Осим тога, продаја ће се и нарочито саопштити дужнику, повериоцима обезбеђеним, и смесницима (заједничарима) само онда, ако ова лица имају стално место становања у Србији, тако да им се може саопштити кад је продаја одређена, или ће се место њих саопштити њиховим заступницима са таквим сталним местом становања у Србији, ако су та лица своје заступнике на време власти именовала.

10.

Члан 20. гласи:

„Банка има преимућствено право да се из вредности код ње депонованих и заложених наплати првенствено за своја потраживања. Исто се тако првенствено може наплатити из покретних ствари својих дужника, кад се те ствари ма у које време и за ма какву цел у притежању Банке нађу.

Банка се Народна из овде поменутих вредности може наплатити и непосредно без утицаја суда.“

— Код овога 20. члана да се додаду још ови одељци:

Ово све вреди и за случај кад дужник умре или кад како год постане неспособан да својим имањем располаже.

Ово банчно право намирења из оваких вредности и ствари код ње на име њенога дужника, не може Банци бити окрњено ни ако би ко трећи, који није њен дужник, доказао да он на ове вредности и ствари има какво раније право, на ма то било и само право својине. У оваквом случају трећем остаје право да се равна са самим дужником банчним.

11.

Члан 24. гласи:

„Надзорно право владино извршиваће непрекидно комесар, кога ће наименовати Краљ указом на предлог Министра Народне Привреде.

Комесар је државни чиновник, а плата његова пада на трошак Народне Банке.

Комесар ће нарочито надзиравати издавање банкнота, као и да се управа у томе строго придржава овога закона и банчних статута.

Он има право присуствовати у свима седницама управног одбора, као и на главним скупштинама, и кад би налазио да је нека одлука противна статутима или законима земаљским, има право обуставити извршење такве одлуке, док влада питање о томе не реши.“

— Код овога 24. члана да се дода овакав трећи одељак:

Но влада може поставити и чиновника у служби или чиновника у пензији, да дужност комесара и споредно отпавља са хонораром о коме ће се она са Банком споразумети.

12.

После члана 25. да се дода:

Чл. 25. а.

Право наплате интереса и дивиденде застаравља акционарима за пет година, рачунећи од дана кога је Банка преко

званичних новина објавила да ће интерес или дивиденду плаћати,

И онда да се дода даље:

ОДСЕК ОСМИ

Судско уништавање (амортизација) банчних акција и исправа

Чл. 25. б.

Не може бити судског уништења (амортизације) банкнота Народне Банке, нити икојим начином Банка може бити обвезана да коме за изгубљене или упропашћене банкноте изда друге.

Само за поцепане банкноте или за комаде њихове даваће Банка сразмерну накнаду по правилима, која влада краљевска одобри.

А изгубљене или упропашћене акције Народне Банке, купони интересни и дивидендни талони и остале исправе које Банка издаје, могу се судски уништити (амортизовати) по прописима који се ниже излажу.

Чл. 25. в.

За уништење исправа Народне Банке надлежан је трговачки суд у Београду.

Чл. 25. г.

Уништење код суда може тражити само господар исправе или његов законити заступник, и само онда ако исправа није већ пре тражења по законима застарела.

Акт, којим се код суда уништење тражи, мора ово садржати:

1) Препис исправе, или главну њену садржину и знаке распознавања, као што су: име саме исправе, број, датум, вредност (именита и уплаћена), име на кога исправа гласи, преноси пуни или отворени (бланко) и т. д.

2) Опис догађаја или начина којим је исправа изгубљена или упропашћена, или којим се мисли да је то било.

3) Доказе о господарству на исправу и о догађају на који је исправа изгубљена или упропашћена, или ако доказа нема изјаву, да ће се потражилац на своје наводе заклету.

Чл. 25. д.

Акт се мора поднети у два примерка, оба оверена од које власти, која по закону исправе оверава.

Један примерак доставиће суд Народној Банци на одговор. Банка ће одговорити у руку од 10 дана. И кад Банка одговори, или, ако и не одговори, кад прође овај рок од 10 дана, суд ће одредити рочиште за извиђај ствари.

Чл. 25. ђ.

Суд ће решити да има места тражењу, и по томе да ће се даље радити што је за коначно уништење исправе потребно.

1) Ако је Банка признала да постоји онаква исправа, за какву се тражи да се уништи; и при том

2) ако је потражилац своје наводе бар до вероватности доказао; или, место тога,

3) ако потражилац остане при изјави да ће заклетву положити, у коме ће случају суд под тим условом и издати решење; или место тога обојега,

4) ако сама Банка изјави да има места тражењу.

Чл. 25. е.

Кад буде овако решење извршено (ако је њиме досуђена потражиоцу заклетва, кад се и закуне, или кад му Банка заклетву опрости), суд ће издати оглас преко званичних новина, да ће по овоме тражењу исправу уништити, ако се нико други за њеног господара не појави у року, који се за то оставља. Оглас ће се три пут у новинама штампати.

Чл. 25. ж.

Кад се уништавају акције суд ће о овоме огласу известити и Народну Банку.

И Народна ће Банка сваки пут кад се позива редовни годишњи збор акционара, на крају позива или одмах испод позива, излагати, за које бројеве акција стоји код суда тражење да се униште, као и који су бројеви већ судски уништени.

За ово ће потражилац платити Банци од сваке акције по пет динара. Суд ће позвати тражиоца да ово плати пре него изда оглас, и сировешће Банци кад је о огласу извести.

Чл. 25. з.

За акције и купоне рок је пет година и један месец, који се рачуна:

1) Код акција код дана када је оглас трећи пут у званичним новинама изашао;

2) Код купона, интересни и дивидендни, за сваки купон од одређеног дана за исплату, било да је тај дан прошао, било да није. Само у случају, кад је тај дан прошао, рок овај не може бити никада краћи од 130 дана, рачунајући од дана кад је оглас трећи пут у званичним новинама изашао.

За талоне рок је година дана који се рачуна од дана кад се за њих може добити нов купонски лист, било опет да је тај дан прошао, било да није. Само у случају кад је тај дан прошао, ни овде не може бити никада овај рок краћи од 180 дана, рачунајући од дана кад је оглас трећи пут у званичним новинама изашао.

За све остале исправе рок је 180 дана рачунајући од њихова рока, ако рок имају, а иначе од дана кад је оглас трећи пут у званичним новинама изашао.

Чл. 25. и.

Банка не може одрећи исплату купона, ни каматни и дивидендни, који јој се на исплату поднесу, због тога што је ко тражио да се они униште, ако још и коначно нису уништени (чл. 25. л.). Тако исто не може одрећи ни издавање купонског листа на талон, који јој поднесе, ако и он није коначно уништен. Најпосле не може Банка одрећи исплату или издавање друге какве вредности по исправи, која јој се за то поднесе од кога било лица, које преносом, пуним или отвореним (бланко)доказује да је оно господар исправе. То пре коначног уништења може Банка учинити само онда, ако је потражилац уништена изразио код суда и обуставу, а обустава се може тражити, и од суда одобрити, само ако се испуне захтеви за тражење обустава по закону о грађ. суд. поступку.

Чл. 25. ј.

Ако се у остављеном року појави ко за господара исправе, која се тражи да уништи, и суду поднесе саму исправу или доказе да он исправу има, онда се прекида даљи рад по тражењу уништења. Издаје се о томе решење потражиоцу уништења, Банци и појављеном господару. Потражилац уништења упућује се овим решењем на парницу против појављеног господара, ако се успеу нада, а исправа или доказ о њој враћа се појављеном господару, ако потражилац уништења није одвојено изразио обуставу.

Чл. 25. к.

Ако се у остављеном року нико на суду не појави за господара исправе и исправу не поднесе, онда потражилац уништења може захтевати, да се исправа коначно уништи. У акту, којим то захтева мора поднети:

- 1) Извршно решење, којим му је одобрено уништење;
- 2) Сва три броја званичних новина, у којима је изашао оглас о уништењу;
- 3) Уверење од Банке, да она није исплатила исправу, за коју се тражи да се уништи.

Чл. 25. л.

Ако то не поднесе, или ако Банка буде већ исплатила исправу, онда ће суд захтев одбити.

А ако то поднесе, онда ће суд издати решење, да се исправа коначно уништава и огласиће то три пут преко новина, кад решење буде извршно. Решење ће доставити и Банци.

Чл. 25. љ.

Кад решење о коначном уништењу буде извршено, уништена исправа нема даље никакве вредности према Банци ма у чијим се рукама налазила, а потражилац уништења може после захтевати да му Банка изда нову акцију и да му за друге уништене исправе које нису акције, учини исплату или изда вредности.

На изданој новој акцији биће назначено, да је она издана у место уништене и по чијем захтеву и по ком решењу.

Уз акцију Банка неће издавати потражиоцу и купоне с талоном, него ако је потражилац уз акцију уништио и купоне, Банка ће му купоне исплатити о року за уништење купона, а ако је уз акцију уништио и талон, Банка ће му издати даљи купонски лист о року за уништење талона, кад јој се још онда поднесе и нова акција за тај талон.

Исто тако кад је уништен сам талон, Банка ће о року за уништење талона издати нов купонски лист само о ономе, који јој поднесе акцију од тог талона.

Чл. 25. м.

Потражилац уништења, и док се уништење не изврши, дужан је испуњавати све обвезе, које како год падају на имаоца оне исправе, за коју је он тражио да се уништи.

Чл. 25. н.

Ако потражилац уништења не захтева да се коначно униште интересни или дивидендни купони за три месеца од како то захтевати може, или ако по коначно уништеним купонима не дигне интерес или дивиденду ни за три месеца од како је извршено решење којим су купони коначно уништени, онда нема после права на тражење интереса или дивиденде по тим купонима.

Чл. 25. њ.

Све таксе и трошкове око уништења сноси сам потражилац уништења.

Чл. 25. о.

До сада учињена уништења немају вредности, али се могу поновити по овим прописима.

Мишљење Државног Савета

Господине Министре,

Државни Савет проучио је пројект закона о изменама и допунама у закону о Народној Банци, који сте му тога ради изволели послати писмом Вашим од 15. Новембра 1890. год. ЦБр. 7245, и мени је част у следећем саопштити мишљење Државног Савета о истом пројекту.

Измене учињене у чл. 2. и 6. поменутог закона, Државни је Савет мишљења, да треба усвојити онако, како су у вашем пројекту изложене.

У предложеној измени у чл. 9. Савет је мишљења, да у другом одељку последњој врсти треба изоставити „50“ и „100“ т. ј. да банкоте у сребру не могу гласити и на 50 и на 100 дин.

Ви господине Министре нисте пристали на ову измену Државног Савета.

Измене у члановима 10, 11, 13 и 15 Савет је мишљења, да треба усвојити по Вашем пројекту.

Пројектовани чл. 17. а по мишљењу Државног Савета, треба изоставити, на што Ви, господине Министре, нисте пристали.

У чл. 17. б. по мишљењу Државног Савета треба изоставити последњи одељак, на што сте и ви, господине министре, изјавили свој приставак.

У чл. 17. в. у другом одељку петој врсти реч „десет“ треба заменити са „тридесет“ Ви на то нисте пристали господине Министре.

Пројектовани додатак члану 20. Савет је мишљења да треба усвојити.

Проејектовани додатак код члана 24. Државни је Савет мишљења да треба изоставити, на што Ви господине Министре нисте пристали.

Нов члан 25., а по мишљењу државног савета, треба усвојити као што је у вашем пројекту.

У новом „одсеку осмом“ (судско уништење банчних акција и исправа) чланове 25 б. 25 в. 25 г. 25 д. 25 љ и 25 е, по мишљењу Државног Савета треба усвојити по пројекту.

У чл. 25. ж. у првом одељку другој врсти реч „огласу“ требало би заменити са „уништавању“ у другом одељку трећој врсти реч „позива“ ваљало би заменити са „сазива“ а у четвртој врсти истог одељка реч „излагати“ заменити са „изложити.“

У чл. 25 з. у првој врсти после речи „рок“ треба јасности додати „за уништање“ иначе по пројекту.

На ове измене у члановима 25 ж и 25 з. Ви сте господине Министре пристали.

Чл. 25 и., требало би по пројекту усвојити.

У члановима 25 ј. и 25 к. боље би било где год стоји „за господара“ ставити „као господар.“

Чланове 25 л, 25 љ, 25 м, 25 н, и 25 њ, Савет је мишљења да треба усвојити по пројекту.

Међутим чл. 25 о. по мишљењу Савета треба са свим изоставити, јер до сада судским путем учињеним уништењима не може се оспорити важност.

Саопштавајући Вам господине Министре, изложене примедбе Државног Савета, мени је част и овом приликом уверити Вас о мом одличном поштовању.

Председник Државног Савета

Др. Л. Докић

Министарство нар. привреде

ПБр. 696

18. Фебруара 1891 год.

Београду

Народној Скупштини

Под 6. Јануаром 1883 год. (збор. 38. стр. 402) изашао је закон о Народној Банци.

Уписом на акције ова је Банка и конституирана, и она је 1. Јула 1884. год. отпочела своје редовне послове.

У течају рада управа Народне Банке и збор акционара увидели су, да су биле нужне извесне измене и допуне горњег закона и под 23. Септембром 1885. год. (збор. 41. стр. 494.) изишао је закон, којим су те измене и допуне усвојене.

И после ових измена и допуна управа Народне Банке пажљивим праћењем и проучавањем радње банчине опазила је, да су опет потребне извесне измене и допуне у закону (а после и у штатутима) Народне Банке, које би се измене и допуне клониле бољем уређењу Банке, проширењу круга рада банчиног и бољем остварању права банчних и појединих акционара, а све скупа клониле би се потпомагању земљарске трговине и радиности и потпомагању саме државне благајне, па је управа банчина, по одобрењу збора акционара држаног 7. Марта т. год. предложила те измене и допуне и молила да се надлежним путем одобре.

Од ових измена и допуна Влада Краљевска усвојила је ове, које су изложене у приложеном под ./. пројекту закона о изменама и допунама у закону о Народној Банци од 6. Јануара 1883. и од 23. Септембра 1885. год. и за које молим Народну Скупштину да их изволи усвојити.

У исто време част ми је под ./. поднети Народној Скупштини и мишљење Државног Савета о овом пројекту.

Министар

народне привреде

К. С. Таушановић с. р.

Потпредседник — Предлог овај упућује се одсецима.
Секретар Љуба Јоксимовић чита:

У ИМЕ

БЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА

А Л Е К С А Н Д Р А I

по милости бојјој и вољи народној

Краља Србије

МИ КРАЉЕВСКИ НАМЕСНИЦИ

На предлог Нашег министра народне привреде а по саслушању министарског Савета решили смо и решавамо:

„Овлашћује се Наш министар народне привреде, да Народној Скупштини сазваној у први сазив, прве периоде скупштинске може поднети на решење пројект закона о пољопривредним станицама.“

Наш министар народне привреде нека изврши овај указ.
18 фебруара 1891 год.

у Београду.

Јов. Ристић с. р.

К. С. Протић с. р.

Ј. Вели-Марковић с. р.

Министар народне привреде

К. С. Таушановић

Ево га:

ПРОЈЕКТ ЗАКОНА

о

Пољопривредним станицама

1. Циљ и уређење

Чл. 1.

Да би се пољопривредницима дала прилика да прибаве практична знања за корисно газдовање, и да би могли у пракци видети све напретке учињене у пољској привреди, устављавају се пољопривредне станице.

Чл. 2.

Пољопривредне станице подизаће се у току првих 5 година (пошто се установи прва станица, види чл. 29. ов. закона) првенствено у сваком округу по једна. А после овога рока, оне ће се ширити и даље, тако, да сваки срез добије бар по једну овакву станицу.

Чл. 3.

Пољопривредне станице подизаће се бљо на земљишту државном, било општинском, било манастирском.

Зграде на овим станицама подизаће округ у коме се станица устављава.

Кад се пољопривредне станице подижу на земљишту општинском и манастирском, држава ће путем погодбе са општином и манастиром или путем експропријације заузети нужно земљиште и зграде ако их има.

Чл. 4.

Устављавање појединих пољопривредних станица обављаће се Краљевим указом, на предлог Министра Народне Привреде, пошто се претходно прибави земљиште, а окрузи или срезови подигну нужне зграде и пошто се за то најпре буџетом осигурају нужни кредити.

Чл. 5.

У коме ће се округу пре, а у коме округу доцније установити пољопривредне станице и какав ће главни програм рада бити на њима, решава Министар Народне Привреде по саслушању Привредног Савета.

Чл. 6.

Но ако који округ или срез, пре него што на њега ред дође, сам спреми све што је потребно за отварање пољопривредне станице (чл. 4. и 7. овог закона), и у своје окружно или среском буџету стави потребну суму за издржавање те станице, Министар Народне Привреде дужан је најдаље у

www.ubt.org.yu године дана установити у том округу или срезу пољопривредну станицу.

У том случају дужност је Министра Народне Привреде да у државни буџет унесе нужну суму за потребно више особље. (Члан 15. овог закона).

Чл. 7.

На свакој пољопривредној станици мора бити:

1, Угледно имање од најмање педесет хектара земље са потребним зградама, на коме ће бити заступљене све гране пољске привреде, корисне за оне прилике у којима се станица установљава.

2, Практичке пољопривредне школе, у које ће се годишње из сваког среза дотичног округа узимати 3–5 младина да се о трошку пољопривредне станице спреме за практичке радове.

3, Довољан број приплодних грла свих врста стоке за дотични округ, која ће се добављати из сточарског завода, према пропису закона и правила о сточарском заводу.

4, Сместиште пољопривредних справа, машина, семена и свих осталих пољопривредних потреба.

5, Радионица за оправљање а по могућству и израђивање пољопривредних справа и машина.

6, Довољан број спрежне стоке и свих алата за рад.

Чл. 8.

Угледна имања имају бити тако уређена, да се на њима могу видети они начини газдовања, који се у дотичним окружњима, на средњим имањима могу најкорисније применити.

Управа завода имаће потпуну слободу односно газдовања са заводским добром, поступања с добвеним производима добра и руковања с радном стоком, имајући при том увек и једино интерес завода у виду; но све ове манипулације морају бити проведене кроз дотичне књиге и нужним документима оправдане.

Правила о уређењу угледних имања, о неговању и употребљавању приплодне стоке, о израђивању, оправљању и продаји пољопривредних справа; о производњи, набављању и продаји семена и осталих пољопривредних усева, прописале министар народне привреде по саслушању Привредног Савета

Чл. 9.

У практичним пољопривредним школама на пољопривредним станицама учиће се: читање, писање, рачунање, и пољска привреда и војно вежбање.

Предавање из пољске привреде неће се држати у школи, већ ће се ученици пре поласка на рад и за време саког рада објашњавати и показивати зашто се који рад тако ради.

Чл. 10.

Течај практичке пољопривредне школе траје 2 године.

Чл. 11.

У практичку пољопривредну школу примаће се они младићи, које дотични срез на средској скупштини избере, и који су:

1, свршили са добрим успехом основну школу (најмање 4 разреда.)

2, да нису млађи од 14 ни старији од 18 година.

3, да су здрави и добро развијени.

4, да су доброг владања. Њих ће родитељи одевати сами, а све остало даваће им пољопривредна станична управа.

Чл. 12.

Све пољопривредне радове на пољопривредним станицама сређиваће сами ђаци практичних пољопривредних школа.

Чл. 13.

Правила о унутрашњој организацији и реду, о почињању и свршавању школске године, у појединим школама као и о томе, којој ће се грани пољске привреде обраћати већа или

мања пажња у појединим пољопривредним станицама и практичним школама, прописује Министар Народне Привреде према потреби и економним приликама дотичног округа а по саслушању школске управе и Привредног Савета.

Чл. 14.

Сви ђаци практичних пољопривредних школа, који су прописани течај свршили с добрим успехом, служиће у згледном кадру као петомесечари.

Чл. 15.

На свакој пољопривредној станици мора бити:

1, управитељ станице, који је у једно и управитељ имања и школе и окружни економ.

2, један економ, који је у једно и рачуновођа.

3, један шумар, који је у једно и окружни шумар.

4, најмање два стручна надзорника.

5, по могућству и према потреби један марвени лекар.

6, један учитељ за војно вежбање; и

7, нуждан број млађег персонала и служитеља.

Чл. 16.

Управитељ, економ, окружни шумар, стручни надзорници и марвени лекар где га има, у једно су наставници сваки по својој струци у школи и у практичним радовима, а учитељ за војно вежбање у војном вежбању и помоћник управитељу у одржавању реда и дисциплине у границама станице.

II. Управа.

Чл. 17.

Пољопривредне станице као привредне установе стоје под врховним надзором Министра Народне Привреде

Чл. 18.

Непосредни надзор и старање о унапређењу ове установе води управитељ пољопривредне станице.

Чл. 19.

Главније су дужности управитеља пољопривредне станице:

а, да се брине о издржавању и унапређењу завода и школе и да у договору са економом, шумаром и стручним надзорницима одређује план и начин газдовања,

б, да се стара о извршењу свих одредаба овога закона, свих прописаних правила и у опште о извршењу свих налога, који буду долазили од претпостављених власти.

в, да нази како потчињени персонал своје дужности врши и чим коју погрешку примети да је исправи или казни.

г, да води непосредни надзор над свима непокретним и покретним добрима станичним и да се стара о њиховом одржавању, усавршавању и разумној употреби.

д, да води неповредан надзор над целокупним рачуноводством, одговарајући за све као наредбодавац.

е, да врши у обиму станичних граница строгу дисциплинску власт над свима потчињеним му органима и над свима, који код станице посла имају.

Чл. 20.

Дужности свега осталог персонала прописале Министар Народне Привреде договорно са Привредним Саветом.

Чл. 21.

Управитељ, економ, шумар и марвени лекар су државни чиновници и они се постављају Краљевим указом на предлог Министра Народне Привреде. Остали персонал је неуканан и њега осим служитеља поставља Министар Народне Привреде претписом.

Служитеље поставља и отпушта сам управитељ пољопривредне станице.

Чл. 22.

Плата управитеља дели се на пет класа: I. 5000, II. 3500, III. 3000, IV. 3000, V. 2500, динара; плата економа и шумара дели се на четири класе: I. 4000, II. 3000, III. 2500, IV. 2000, динара; плата марвеног лекара дели се на три

класе: I. 2500, II. 2000, III. 1500, динара; плата стручних надзорника равна се плати писара министарства. Плата учитеља војног вежбања дели се на три класе: I. 1500, II. 1000, III. 700, динара. Плата мајстора је годишње 900 до 1800 динара, а плата служитеља од 600 до 800 динара.

Сви чиновници, надзорници, званичници, мајстори и служитељи имају поред редовне плате још и бесплатан стан и огрев, а ожењени и по једно парче земље за градину које не може бити већи 10 ара.

Чл. 23.

За управитеља пољопривредне станице могу бити постављена само она лица, која су свршила с добрим успехом какву вишу стручну пољопривредну (земљорадничку, сточарску, винарску) или шумарску школу и провела најмање пет година у пракци.

Чл. 24.

За економе и шумаре могу бити постављена она лица, која су с добрим успехом свршила средњу пољопривредну школу и провела најмање две године у практичном рационалном раду.

Чл. 25.

За стручне надзорнике могу се поставити само она лица која су свршила најмање средњу пољопривредну школу и провели бар годину дана у пракци.

Чл. 26.

За марвеног лекара важе наређења санитетског закона.

Чл. 27.

За учитеља војног вежбања могу се поставити испуњени поднаредници сталног кадра ако су редовним путем изашли из војске и ако су доброг владања.

III Инвентарисање и контролисање

Ради прегледа и инвентарисања целокупног иметка на пољопривредним станицама Министар Народне Привреде изашиће нарочитог инспектора или саставља нарочиту комисију из стручних лица, и шаље је редовно једанпут, а ванредно и више пута преко године, да на лицу места испита право стање ствари и извештај му поднесе.

Према овој дужности је овог инспектора или комисије: а, да констатује право стање ствари како се затекне кад се преглед врши и да састави инвентар свега живог и мртвог иметка.

б, да прегледа и са документима сравни све новчане издатке и све наредбе управитеља; исто тако да прегледа сву администрацију и техничку манаџулатију.

в, да прегледа и констатује праве потребе станичне и да констатује у ком се стању налазе зграде, стока, стаје, храна, оруђа и све што за потребу пољопривредне станице служи.

IV. Прелазна наређења

Чл. 29.

Прву пољопривредну станицу ваља установити најдаље за 2 године од дана кад овај закон ступи у живот.

Чл. 30.

Кад овај закон ступи у живот престаје важити закон од 14. Фебруара 1882 године о нижим пољопривредним школама а данашња ратарска школа у Краљеву и винарска у Неготину потидају под одредбе овог закона.

Чл. 31.

Овај закон ступа у живот кад га Краљ потпише.

Мишљење Државног Савета.

Господине Министре,

Државни Савет проучио је Ваш пројект закона о пољопривредним станицама који сте му, тога ради изволели послати

писмом Вашим од 18 новембра 1890 год. ЗБр. 3036 и мени је част саопштити Вам примедбе, које је Савет на исти учинио:

Чл. 1, по мишљењу Државног Савета треба поправити тако да гласи:

„Да би пољопривредници могли у пракци видети напретке у пољској привреди и прибавити о томе практична знања, установљавају се се пољопривредне станице“.

Чл. 2 по мишљењу Савета треба изоставити и заменити га овим:

„У сваком округу поступно установиће се по једна пољопривредна станица.“

Чл. 3 по пројекту.

у чл. 4 место реченице „установљавање појединих пољопривредних станица обзнањује се“ да се стави ово: „пољопривредне станице установљавају се“ а у петој врсти истог члана да се изоставе речи: „или срезови“.

Чл. 5 по пројекту.

У чл. 6 у првој и другој врсти реченица „пре него што на њега ред дође“ да се изостави, а остало по пројекту.

У чл. 7, у тач. 1, трећој врсти место речи „све“ да се стави „оне“ а у четвртој врсти после речи „привреде“ да се стави „које су“ и у истој врсти реч „оне“ да се изостави. У тач. 3. првој врсти место речи „свих“ да се стави „потребних“, у тач. 4 у другој врсти реч „сви“ да се изостави, тако исто у тач. 6 првој врсти реч „свих“ да се изостави.

Чл. 8, 9, и 10 по пројекту.

У чл. 11, у другој врсти реч „они“ да се изостави; у тач. 1, истог члана да се изоставе речи „најмање 4 разреда“.

У чл. 12, да се изоставе речи „практичних пољопривредних школа“, па да се стави „дотичних станица“.

У чл. 13, у петој врсти да се изоставе речи „или мања“ а на крају тог члана да се такође изоставе речи „и привредног савета“.

Чланови 14, 15, 16, 17 и 18 по пројекту.

У чл. 19, у тачци под в на крају додати још реч „кривца“ а у тачци под е у другој врсти изоставити реч „строгу“.

У чл. 20 изоставити речи „договорно са привредним Саветом“ па ставити „по саслушању школске управе“.

Чланови 21 и 22 по пројекту.

У чл. 23 у последњој врсти само место „пет година“ ставити „три године“.

У чл. 24 четвртој врсти изоставити реч „рационалном“.

Чл. 25 по пројекту.

У чл. 26 у почетку место реченице „за“ ставити „о квалификацији“.

Чланови 27, 28 и 29 по пројекту.

У чл. 30 по мишљењу Државног Савета треба изоставити прве три врсте до речи „данашња и т.д.“ па на крају допунити, тако да тај члан овако гласи;

„Данашња ратарска школа у Краљеву и винарска у Неготину, постојаће дотле, док их Министар народне привреде не огласи за пољопривредне станице и тада престаће важити закон од 14. фебруара 1882 године о нижим пољопривредним школама“.

Чл. 31 по пројекту.

Саопштавајући вам Господине министре, изложене примедбе, које је Државни Савет учинио на Ваш пројект мени је част и овом приликом уверити Вас о мом одличном поштовању.

Председник Државног Савета,

Др. Л. Докић.

(НАСТАВИТЕ СЕ)